

کلیات جرائم پزشکی با تاکید بر رویه قضایی

مهرزاد رستمی

قاضی دادگستری و مدرس دانشگاه

سرشناسه رستمی، مهرزاد، ۱۳۶۵-

ایران. قوانین و احکام

.Iran. Laws, etc

عنوان و نام پدیدآور کلیات جرائم پزشکی با تاکید بر رویه قضایی / نویسنده مهرزاد رستمی

مشخصات نشر اصفهان، کاشف علم، ۱۴۰۰

مشخصات ظاهری ۲۴۶ ص

شابک ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۹۰-۵۴-۵

وضعیت فهرست نویسی فیفا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۲۴۵-۲۴۶

موضوع پزشکی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع Medical laws and legislation -- Iran

موضوع پزشکان -- ایران -- خطای شغلی

موضوع Physicians -- Malpractice -- Iran

موضوع اشتباه‌های پزشکی -- قوانین و مقررات -- ایران

موضوع Medical errors-- Law and legislation -- Iran

موضوع مسوولیت (حقوق) -- ایران

موضوع Liability (Law) -- Iran

رده بندی کنگره ۱۶-KM/H

رده بندی دیویی ۳۶۴/۵۵۰۴۱

شماره کتابشناسی ملی ۸۴۷۱۷۹۶

کلیات جرائم پزشکی با تاکید بر رویه قضایی

مهرزاد رستمی

نشر کاشف علم

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول ۱۴۰۰

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۶۹۰-۵۴-۵

مرکز پخش: ۰۹۱۳۷۷۲۳۲۵۸

www. kashefelm. ir

فهرست مطالب

۱۳	مقدمه
۱۵	فصل اول: آشنایی با مفاهیم
۱۷	تعریف و مفهوم پزشکی
۱۷	مفهوم پزشکی قانونی
۱۹	خاستگاه علوم پزشکی قانونی
۲۱	توسعه علوم پزشکی قانونی
۲۲	سم شناسی
۲۳	معاینه اسلحه پزشکی قانونی
۲۳	بالستیک
۲۳	آنتروپومتری
۲۴	اثر انگشت
۲۶	آزمایش Uhlenhuth
۲۶	DNA
۲۷	علم دعوا
۲۹	فصل دوم: کمیسیون پزشکی
۳۱	تعریف کمیسیون پزشکی
۳۱	وظایف سازمان
۳۲	تاریخچه
۳۵	تاریخچه

۳۹	فصل سوم: جرایم پزشکی
۴۱	تعریف جرایم پزشکی
۴۲	مصادیق جرایم ارتكابی توسط پزشك
۴۳	تعریف تخلف پزشکی
۴۳	قانون تخلف پزشکی
۴۵	دادخواهی
۴۵	عواقب
۴۶	انواع تخلفات پزشکی
۴۶	قصور پزشکی
۴۹	رضایت و برائت
۴۹	انواع رضایت
۵۲	مواد قانون مجازات اسلامی مرتبط با قصور پزشکی
۵۴	تفاوت میان جرایم پزشکی با تخلفات پزشکی
۵۵	فصل چهارم: تفاوت و تشابه نظام پزشکی و پزشکی قانونی
۵۷	نظام‌های پزشکی
۵۷	نظام‌های جاسازی شده
۵۸	رایانه رومیزی و پایگاه داده
۶۰	تله سلامتی
۶۱	پزشکی قانونی
۶۱	اقدامات و وظایف نظام پزشکی و پزشکی قانونی
۶۱	وظایف نظام پزشکی
۶۲	وظایف پزشکی قانونی
۶۳	فصل پنجم: قوانین مرتبط با تخلفات پزشك
۶۷	قوانین مرتبط با تخلفات اداری
۶۹	قوانین مرتبط با تخلفات تعزیری (تعزیرات حکومتی)
۷۰	قوانین مرتبط با تخلفات حرفه‌ای (انتظامی)

مقدمه

هرگاه پزشک در معالجاتی که انجام می‌دهد موجب صدمه بدنی گردد ضامن دیه است، مگر آنکه عمل او مطابق مقررات پزشکی و موازین فنی باشد یا اینکه قبل از معالجه برائت گرفته باشد و مرتکب تقصیری هم نشود و چنانچه برائت از مریض به دلیل نابالغ بودن یا مجنون بودن او معتبر نباشد و یا تحصیل برائت از او به دلیل بیهوشی و مانند آن ممکن نگردد، برائت از ولی مریض تحصیل می‌شود. در صورت عدم قصور یا تقصیر پزشک در علم و عمل برای وی ضمان وجود ندارد هرچند برائت اخذ کرده باشد. ولی بیمار، اعم از ولی خاص است مانند پدر و ولی عام که مقام رهبری است. در موارد فقدان یا عدم دسترسی به ولی خاص، رئیس قوه قضاییه با استیذان از مقام رهبری و تفویض اختیار به دادستان‌های مربوطه به اعطای برائت به طیب اقدام می‌نماید. در قانون مجازات اسلامی سابق، از مسئولیت پزشک به صورت مطلق صحبت شده بود و به مواردی که مسئولیت پزشک مرتفع می‌شود اشاره‌ای نشده بود.

اگر پزشک به معالجه و درمان بیماری بپردازد که از حیطة تخصص او خارج است، و در نتیجه‌ی عمل او، بیمار فوت کند، در این صورت، صرفاً، از نظر مجازات‌های اداری و تخلفات انتظامی و صنفی، مجازات شدیدتری را متحمل می‌شود، اما از نظر مسئولیت کیفری، به نظر می‌رسد که همان مسئولیت پزشک متخصص را دارد چون از نظر ماهیت عمل هر دو مرتکب قتل شبه عمد شده‌اند و هیچ یک قصد کشتن بیمار را نداشته‌اند.

مرحوم دکتر کاتوزیان در خصوص مسئولیت پزشک، در کتاب خود تحت عنوان قواعد عمومی قراردادها چنین گفته است: پزشک در صورت اتلاف «مسئول است. در مورد تسبیب» نیز احراز رابطه میان اقدام پزشک و ورود خسارت کافی است مگر اینکه پزشک ثابت کند علت ورود ضرر، امری خارج از توان او بوده است. حصول برائت پیش از درمان نیز از مصادیق شرط عدم مسئولیت

است و در صورتی موثر است که پزشک مرتکب تقصیر نشده باشد.

قصص دادگاه‌های تهران نیز در این خصوص چنین اظهار نظر نموده‌اند: تحصیل براءت از بیمار توسط پزشک قبل از درمان یا جراحی، منصرف از موردی است که پزشک مرتکب بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا عدم رعایت موازین فنی و علمی می‌شود و عدم مسئولیت او صرفاً در موردی است که موازین علمی و فنی را رعایت کرده، ولی با وجود این، اقدام موجب تلف جان یا صدمه به بیمار شده باشد؛ بنابراین، هرگاه بی‌احتیاطی یا بی‌مبالاتی یا عدم رعایت موازین فنی و علمی موجب تلف جان یا صدمه بیمار شود پزشک مسئول خواهد بود، هرچند قبل از معالجه براءت حاصل نموده باشد؛ به عبارت دیگر، تحصیل براءت (عدم مسئولیت) توجیه گر بی‌دقتی یا عدم مهارت پزشک نخواهد بود در این کتاب به مقوله مسئولیت پزشک در قوانین ایران و با نگاهی به رویه‌های بین‌المللی پرداخته می‌شود.

www.ketab.ir